

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 7. září 2017¹

Věc C-265/16

**VCAST Limited
proti
R. T. I. SpA**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunale di Torino (soud v Turíně, Itálie)]

„Řízení o předběžné otázce – Duševní a průmyslové vlastnictví – Autorské právo a práva s ním související – Právo na rozmnožování – Výjimka – Soukromé rozmnožování – Poskytování služby pořizování videozáznamů na dálku (*cloud computing*) z rozmnoženin televizního vysílání pro soukromé užití bez svolení nositelů autorských práv – Zásah poskytovatele služby při uvedeném pořízení videozáznamu – Zpřístupnění tohoto vysílání“

Úvod

1. „*Cloud computing*“, známý především pod tímto anglickým názvem, je definován jako přístup ke sdíleným konfigurovatelným výpočetním zdrojům prostřednictvím telekomunikační sítě (Internet) na vyžádání a samoobslužným způsobem. Jedná se tedy o delokalizaci výpočetní infrastruktury². Zvláštností *cloud computingu* je, že na rozdíl od klasických způsobů použití výpočetní infrastruktury si uživatel nepožizuje ani nepronajímá konkrétní výpočetní zařízení, ale v podobě služeb využívá kapacity infrastruktury, která patří třetí osobě a její umístění mu není známe a ostatně se může měnit. Z pohledu tohoto uživatele se tedy tyto kapacity nacházejí „někde v oblacích“ (nikoli atmosférických, ale pochopitelně technologických). Taková konfigurace umožňuje lepší využití zdrojů, jakož i jejich automatické přizpůsobení výkyvům poptávky.

2. Služby poskytované v podobě *cloud computingu* (dále jen „*cloud*“) jsou velmi rozmanité a může se jednat o prosté poskytování výpočetních infrastruktur, počítačových programů a komunikačních nástrojů (elektronická pošta) až po nejsofistikovanější služby. Jednou z nejrozšířenějších služeb mezi *cloudovými* službami poskytovanými spotřebitelům je ukládání dat. Několik poskytovatelů nabízí kapacity pro ukládání dat různého objemu, bezplatně nebo za poplatek, podle různých obchodních modelů. Tyto kapacity pro ukládání dat jsou obvykle určeny pro soukromé použití oprávněnou osobou, ale mohou rovněž obsahovat funkce pro sdílení. Služby ukládání dat často nabízejí související služby jako je indexace uložených dat nebo jejich zpracování, například nástroje pro zpracování obrázků.

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Wikipedie, české znění, heslo „*cloud computing*“.

3. Data uložená v *cloudu* mohou mimo jiné obsahovat rozmnoženiny děl chráněných autorským právem pořízené uživateli těchto služeb ukládání dat v rámci takzvané výjimky pro soukromé rozmnožování. Nicméně na rozdíl od použití rozmnožovacího materiálu, který je přímo k dispozici osoby, která rozmnoženinu pořizuje, v případě rozmnožování v *cloudu* je obvykle nutný zásah poskytovatele služby ukládání dat nebo jiné osoby. Je tedy legitimní si položit otázku, zda je rozmnoženina v takové situaci ještě pořizována „osobou“, na niž se vztahuje výjimka pro soukromé rozmnožování, jak vyžadují právní předpisy. Diskuze se v projednávané věci soustředí právě na tuto otázku.

4. Domnívám se nicméně, že vzhledem ke skutkovým okolnostem sporu v původním řízení vede tato debata k zásadnější otázce: otázce mezi výjimky pro soukromé rozmnožování z hlediska původu díla, které je předmětem rozmnožování. Soudní dvůr se již touto otázkou zabýval v několika věcech týkajících se poplatku z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování. Mám za to, že judikatura v této oblasti vyžaduje určitá upřesnění.

Právní rámec

Unijní právo

5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“)³ v čl. 3 odst. 2 a 3 stanoví:

„2. Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.

3. Odstavce 1 a 2 se neuplatní v oblastech uvedených v příloze.“

6. Příloha směrnice 2000/31, nadepsaná „Odchytky od článku 3“ v první odrážce stanoví:

„Oblasti podle čl. 3 odst. 3, na něž se nevztahuje čl. 3 odst. 1 a 2:

– autorské právo, práva příbuzná právu autorskému [...].“

7. Článek 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti⁴ stanoví:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

- a) pro autory v případě jejich děl;
- b) pro výkonné umělce v případě záznamů jejich výkonů;
- c) pro výrobce zvukových záznamů v případě jejich zvukových záznamů;
- d) pro výrobce [producenty] prvotních záznamů filmů ve vztahu k originálům a rozmnoženinám jejich filmů;

3 – Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399.

4 – Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230.

e) pro vysílací organizace v případě záznamu jejich vysílání, ať už po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání pomocí kabelu nebo družice.“

8. Článek 5 odst. 2 písm. b) a čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29 stanoví:

„2. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

[...]

b) u jakýchkoliv rozmnoženin na jakémkoliv nosiči vytvořených fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu, která, pokud jde o dotyčné dílo nebo předmět ochrany, bere ohled na použití nebo nepoužití technologických prostředků uvedených v článku 6;

[...]

5. Výjimky a omezení stanovené v odstavcích 1, 2, 3 a 4 mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

Italské právo

9. Autorské právo se v italském právu řídí legge n. 633/1941 – Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio (zákon č. 633/1941, o ochraně autorských práv a práv souvisejících s jejich výkonem) ze dne 22. dubna 1941 (dále jen „autorský zákon“). Výjimku pro soukromé rozmnožování stanoví článek 71e tohoto zákona, který zní:

„1. Je dovoleno soukromé rozmnožování zvukových a obrazových záznamů na jakýkoli nosič, prováděné fyzickou osobou výlučně k osobnímu užití, neziskově a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční, při respektování technologických prostředků uvedených v článku 102c.

2. Rozmnožování podle odstavce 1 nemohou provádět třetí osoby. Poskytování služeb, jejichž cílem je umožnit pořizování zvukových a obrazových záznamů fyzickou osobou pro osobní užití představuje činnost rozmnožování, na kterou se vztahují ustanovení článků 13, 72, 78a, 79 a 80.

[...]

4. S výjimkou případu uvedeného v odstavci 3 musí nositelé práv umožnit, aby si fyzická osoba, která má v oprávněné držbě kopie chráněného díla nebo jiného materiálu nebo k nim měla oprávněný přístup, mohla bez ohledu na použití technologických prostředků stanovených v článku 102c, pořídit pro osobní účely jejich rozmnoženinu pro soukromé užití, a to i jen analogovou, za podmínky, že tato možnost nebrání běžnému užití díla nebo ostatních materiálů a nepředstavuje bezdůvodné obohacení na úkor nositelů práv.“

10. Článek 71f tohoto zákona zavádí náhradu pro nositele autorských práv z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování. Tato náhrada je financována poplatkem vybíraným z prodejní ceny přístrojů a nosičů, které umožňují pořizovat rozmnoženiny děl chráněných autorským právem. Odstavec 1 poslední věta tohoto článku zní:

„Pro systémy videozáznamu na dálku platí náhradu podle tohoto odstavce osoba, která poskytuje službu, a tato náhrada je úměrná odměně získané za poskytnutí služby.“

11. Tato poslední věta byla vložena novelou ze dne 31. prosince 2007. Podle informací poskytnutých italskou vládou její vložení vyvolalo řízení o nesplnění povinnosti ze strany Evropské komise z důvodu tvrzeného porušení článku 2, nadepsaného „Právo na rozmnožování“, a článku 3, nadepsaného „Právo na sdělování děl veřejnosti [...]“, směrnice 2001/29. Z důvodu tvrzení Komise italské orgány rozhodly, že poplatek za služby záznamu na dálku nestanoví. Tato volba byla italskými soudy považována za dovolenou. Jmenovitě Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) shledala, že orgány rozhodly „o dočasném přerušení použití uvedeného odstavce 1 poslední věty zcela v souladu s právem“.

Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

12. VCAST Limited je společností podle anglického práva, která poskytuje vlastním uživatelům k užívání počítačový systém pro vyhotovování videozáznamů v *cloudu* z bezplatného pozemního vysílání italských televizí, mezi něž patří R. T. I. SpA (dále jen „RTI“). V praxi si uživatel na internetové stránce VCAST, na které jsou uvedeny všechny programy televizních kanálů zahrnutých do služby, vybere vysílání. Uživatel může určit buď konkrétní vysílání, nebo časový interval s vědomím, že v prvním případě se zaznamená časový interval, ve kterém je v programu plánováno vybrané vysílání. Systém spravovaný společností VCAST následně zachytí televizní signál s pomocí vlastních antén a zaznamená vybraný časový interval vysílání v *cloudovém* úložišti určeném uživatelem. Toto úložiště dat není poskytováno společností VCAST, ale nezávislými dodavateli⁵. Takto zaznamenaná audiovizuální data jsou dále zpřístupněna uživateli způsobem stanovenými poskytovatelem služby ukládání dat. Služba společnosti VCAST je nabízena ve třech režimech: bezplatný režim pro uživatele, který je financován reklamou, a dva placené režimy.

13. VCAST podala proti RTI žalobu k Tribunale di Torino (soud v Turíně, Itálie), předkládajícímu soudu, aby určil, zda je její činnost dovolená, případně po položení buď otázky souladu článku 71e odst. 2 autorského zákona s ústavou, nebo po podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce o výkladu unijního práva Soudním dvorem. VCAST v podstatě tvrdí, že se na její činnost vztahuje výjimka pro soukromé rozmnožování, neboť zaznamenání ve skutečnosti provádí uživatel a VCAST pouze poskytuje nezbytné vybavení, totiž systém pro videozáznam na dálku. Podle společnosti VCAST je legalita její služby potvrzena zejména článkem 71f odst. 1 poslední větou autorského zákona, který podmiňuje služby pořízení záznamu na dálku poplatkem a tím tyto služby připodobňuje k uplatnění výjimky pro soukromé rozmnožování.

14. RTI, žalovaná v původním řízení, zpochybňuje legalitu činnosti společnosti VCAST. Podala vzájemnou žalobu na zákaz pokračování v dotčené činnosti a na náhradu škody vzniklé jako důsledek této činnosti. Předkládající soud přijal usnesením ze dne 30. října 2015 předběžná opatření, zejména zakázal společnosti VCAST pokračovat v její činnosti v případě vysílání televizních kanálů společnosti RTI.

15. Tribunale di Torino (soud v Turíně) měl za to, že řešení sporu vyžaduje výklad ustanovení unijního práva, zejména čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je vnitrostátní právní úprava, která podnikatelskému subjektu zakazuje, aby jednotlivcům poskytoval službu umožňující prostřednictvím videozáznamu na dálku technikou zvanou *cloud computing* vyhotovit rozmnoženiny pro soukromé užití týkající se děl chráněných autorským právem, a to prostřednictvím jeho aktivního zásahu při vyhotovování záznamu a bez souhlasu nositele práva, slučitelná s právem Společenství, zvláště s čl. 5 odst. 2 písm. b) [směrnice 2001/29] (jakož i se [směrnici 2000/31] a se zakládající Smlouvou)?

⁵ – Jedná se o obecné služby ukládání dat v *cloudu*, jako je Google Drive.

2) Je vnitrostátní právní úprava, která podnikatelskému subjektu umožňuje, aby jednotlivcům poskytoval službu umožňující prostřednictvím videozáznamu na dálku technikou zvanou *cloud computing* vyhotovit rozmnoženiny pro soukromé užití týkající se děl chráněných autorským právem, i když to zahrnuje jeho aktivní zásah při vyhotovování záznamu, a to i v případě, že neexistuje souhlas nositele práva, za paušální odměnu pro nositele práva, který v zásadě podléhá režimu povinné licence, slučitelná s unijním právem, zvláště s čl. 5 odst. 2 písm. b) [směrnice 2001/29] (jakož i se [směrnicí 2000/31] a se zakládající Smlouvou?“

16. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla Soudnímu dvoru doručena dne 12. května 2016. Písemná vyjádření předložily účastnice původního řízení, italská, francouzská a portugalská vláda, jakož i Komise. Účastnice původního řízení, italská vláda a Komise byly zastoupeny na jednání konaném dne 29. března 2017.

Analýza

Úvodní poznámky

17. Tyto dvě předběžné otázky se ve skutečnosti týkají téhož právního problému posuzovaného ze dvou různých úhlů. V podstatě se jedná o to, zda ustanovení unijního práva označená v uvedených otázkách ukládají nebo naopak zakazují členským státům, které do svého vnitrostátního práva provedly výjimku pro soukromé rozmnožování, aby umožnily činnost spočívající v poskytování služby online videozáznamu (v *cloudu*) z pozemního televizního vysílání volně přístupného na území dotčeného členského státu bez svolení nositelů autorských práv.

18. Co se týče určení ustanovení unijního práva, jejichž výklad je požadován, jasně byl uveden pouze čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29.

19. Pokud jde o směrnici 2000/31, ustanovením, které by se mohlo v projednávané věci případně uplatnit, je čl. 3 odst. 2, který členským státům zakazuje omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu. Vše totiž nasvědčuje tomu, že služba poskytovaná společností VCAST splňuje kritéria definice služby informační společnosti. Nicméně podle odstavce 3 téhož článku ve spojení s přílohou směrnice 2000/31 jsou z oblasti působnosti tohoto zákazu vyňata omezení vyplývající z ochrany autorského práva a práv souvisejících. Právě na tomto základě může být činnost společnosti VCAST považována podle italského práva za protiprávní. Článek 3 odst. 2 směrnice 2000/31 tedy patrně není v projednávané věci použitelný.

20. Co se dále týče „zakládající Smlouvy“, ani znění předběžných otázek ani úvahy obsažené v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce neposkytují přesné údaje pro určení ustanovení primárního práva, na které předkládající soud odkazuje. To ostatně umožňuje, jak ve svém vyjádření uvádí RTI, pochybovat o přípustnosti předběžných otázek v rozsahu, ve kterém se týkají „zakládající Smlouvy“. V duchu vstřícnosti a v souladu s úvahami ke směrnici 2000/31 uvedenými v předcházejícím bodě předpokládám, že ustanovení, které měl předkládající soud na mysli, je ustanovení o volném pohybu služeb zakotvené v článku 56 SFEU. Vzhledem k tomu, že VCAST je společností usazenou ve Spojeném království, poskytuje totiž své služby přeshraničním způsobem, což jí umožňuje využívat této svobody.

21. Ochrana autorského práva je však podle ustálené judikatury každopádně naléhavým důvodem obecného zájmu, kterým lze odůvodnit omezení volného pohybu služeb⁶. Jedná se ostatně o harmonizovanou oblast, ve které zjištění, že dotčená činnost je podle ustanovení unijního práva protiprávní, postačuje pro odůvodnění odpovídajícího omezení volného pohybu služeb. Vzhledem k odpovědi na předběžné otázky, kterou mám v úmyslu navrhnout Soudnímu dvoru, by tak případné omezení volného pohybu služeb poskytovaných společnostmi VCAST bylo v každém případě do značné míry odůvodněno cílem účinné ochrany autorského práva.

22. Vzhledem k předcházejícím úvahám tedy navrhuji analyzovat předběžné otázky pouze z hlediska článku 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29. Aby tato analýza byla pro řešení sporu v původním řízení, který se týká legality služby poskytované společnostmi VCAST, užitečná, bude v jejím rámci zohledněn mimo jiné konkrétní způsob fungování této služby.

K otázce pořízení videozáznamu v cloudu v rámci výjimky pro soukromé rozmnožování

23. Připomínám, že čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 definuje rozmnoženinu pro soukromé užití jako „jak[é]koliv rozmnoženin[y] na jakémkoliv nosiči vytvořen[é] fyzickou osobou pro soukromé užití a pro účely, které nejsou přímo ani nepřímo komerční“⁷. Je však nesporné, že pořízení rozmnoženin a jejich uložení v *cloudu* vyžaduje zásah třetích osob: především zásah poskytovatele kapacity pro ukládání dat a případně i dalších osob. Je tedy legitimní si položit otázku, zda a v jakém rozsahu takový zásah uvedené ustanovení připouští.

24. Zprvce, co se týče vlastnictví a poskytování kapacit pro ukládání dat, lze říci, že judikatura Soudního dvora týkající se odměny související s výjimkou pro soukromé rozmnožování poskytuje poměrně jasná kritéria. Podle této judikatury totiž platí, že i když jsou osobami povinnými zaplatit tuto odměnu v zásadě uživatelé, kteří pořizují rozmnoženiny v rámci této výjimky, z praktických důvodů mají členské státy právo vybírat uvedenou odměnu od osob, které poskytují veřejnosti nosiče nebo záznamové vybavení⁸. I když k tomuto poskytnutí dochází nejčastěji prostřednictvím prodeje nosičů nebo vybavení a odměna je vybírána z této prodejní ceny, neexistuje podle mého názoru žádná zásadní překážka, která by bránila tomu, aby mělo podobu poskytnutí kapacity pro ukládání dat v *cloudu*. Tento postoj je podpořen judikaturou Soudního dvora, podle které se odměna z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování může týkat rozmnoženin pořízených soukromou osobou za pomoci zařízení, které patří třetí osobě⁹.

25. Zadruhé, co se týče zásahu třetí osoby při samotném rozmnožování, jsem toho názoru, že příliš striktní výklad čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 není odůvodněný. Je jasné, že rozmnožení díla v rámci výjimky pro soukromé rozmnožování a jeho uložení v *cloudu*, tedy v úložišti dat nacházejícím se mimo přímý dosah uživatele, který toto rozmnožování provádí, vyžaduje zásah třetí osoby, ať už poskytovatele tohoto úložiště dat nebo jiné osoby. Jakmile uživatel zahájí proces rozmnožování, spustí se totiž určitý počet kroků, více či méně automatizovaných, které vedou k vytvoření rozmnoženiny dotčeného díla. Nemyslím si, že by bylo nutné vylučovat tento způsob rozmnožování z působnosti výjimky pro soukromé rozmnožování jen z důvodu zásahu třetí osoby, který jde nad rámec pouhého poskytnutí nosičů nebo vybavení. Dokud je to uživatel, kdo dává impuls k rozmnožení a definuje jeho

6 – Viz zejména rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 94 a citovaná judikatura).

7 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

8 – Viz zejména rozsudek ze dne 21. října 2010, Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 45 a 46).

9 – Rozsudek ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 91).

předmět a podobu, nevidím rozhodující rozdíl mezi takovýmto úkonem a rozmnožením provedeným tímtež uživatelem s pomocí vybavení, které přímo ovládá¹⁰. Kromě toho judikatura citovaná v předcházejícím bodě výslovně připouští, aby se odměna z titulu výjimky pro soukromé rozmnožování týkala rozmnoženin pořízených v rámci poskytování rozmnožovacích služeb¹¹.

26. Skutečnost, že zásah třetí osoby při pořizování rozmnoženiny může být proveden výměnou za zaplacení odměny, toto konstatování nevyvrací, neboť požadavek na nekomerční účely stanovený článkem 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 se týká nikoli případného zásahu třetí osoby, ale použití rozmnoženiny tím, kdo dotčenou výjimku využívá.

27. Nakonec bych dodal, že skutečnost, na niž poukázala na jednání společnost RTI, a sice že uživatel může obsah zaznamenaný v *cloudu* sdílet s ostatními uživateli internetu, čímž překračuje rámec soukromého užití rozmnoženiny, nepovažuji za relevantní. Služby ukládání dat v *cloudu* často zahrnují funkce sdílení těchto dat. Od okamžiku, kdy je rozmnoženina předmětu ochrany pro soukromé užití zaznamenána v rámci takové služby, je tak technicky možné, aby uživatel tuto rozmnoženinu sdílel s neurčitým a potenciálně velkým počtem třetích osob. Takové sdílení by mohlo překročit rámec povoleného použití rozmnoženiny pro soukromé užití a z toho důvodu být považováno za neoprávněné zpřístupnění. Tato možnost nicméně není specifickým rysem zaznamenávání v *cloudu*, neboť v současnosti může být každá rozmnoženina, zejména digitální, snadno sdílena s pomocí internetu a porušovat tak autorské právo. Je odpovědností uživatelů, aby se takových porušování nedopouštěli. Nejsm naproti tomu přesvědčen, že by pouhá existence této teoretické možnosti musela vést k vyloučení videozáznamu v *cloudu* z působnosti výjimky pro soukromé rozmnožování.

28. Podle mého názoru nic nesvědčí o tom, že by čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 bránil tomu, aby byla rozmnoženina v rámci výjimky stanovené v tomto článku pořízena v úložišti dat v *cloudu*.

K otázce přístupu k předmětu rozmnožování

29. Věci se zdají být složitější, co se týče původu děl rozmnožovaných v rámci výjimky pro soukromé rozmnožování. I když judikatura Soudního dvora na jedné straně připouští, aby byly rozmnoženiny pro soukromé užití pořízeny s pomocí zařízení, které patří třetím osobám, na druhé straně vyžaduje, aby měl uživatel oprávněný přístup k předmětu rozmnožování. Pochybuji o tom, že taková služba, jakou nabízí společnost VCAST, tento posledně uvedený požadavek naplňuje.

10 – Doplnil bych, i když to není předmětem projednávané věci, že výklad výjimky pro soukromé rozmnožování, který by vylučoval jakýkoli zásah třetí osoby, by dnes rovněž způsoboval další obtíže. Stále častěji jsou to totiž nejen kapacity pro ukládání dat, které jsou nabízeny v podobě služeb, ale rovněž programy potřebné pro pořízení rozmnoženin. Tak rozmnožení díla z hmotného nosiče (například CD), který patří dotčenému uživateli, na pevný disk jeho počítače, což je úkon, na který se ukázkově vztahuje výjimka pro soukromé rozmnožování, se může provést s pomocí počítačového programu pro záznam dat, který není na počítači uvedeného uživatele nainstalovaný, ale je mu dán poskytovatelem k dispozici na dálku jako služba. Zásah tohoto poskytovatele je tedy nezbytný pro to, aby k rozmnožení mohlo dojít. Nebylo by však logické vyloučit takové rozmnožení z okruhu výjimky pro soukromé rozmnožování, zatímco na rozmnožení provedené za pomoci počítačového programu instalovaného na počítači uživatele by se tato výjimka vztahovala.

11 – Rozsudek ze dne 21. října 2010, Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 46).

Přístup k rozmnožovanému předmětu podle judikatury Soudního dvora

30. Soudní dvůr již měl příležitost odpovědět na otázku, zda čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví odměnu v případě rozmnoženin chráněných děl pořízených nejen s pomocí zařízení patřícího třetí osobě, ale rovněž z takového zařízení¹². Soudní dvůr odpověděl záporně, když měl za to, že toto ustanovení neupravuje právní vztah mezi osobou, která pořizuje rozmnoženinu v rámci výjimky pro soukromé rozmnožování, a zařízením použitým k tomuto účelu¹³, a že použité zařízení tedy může patřit i třetí osobě¹⁴.

31. Toto konstatování Soudního dvora může vést k přesvědčení, že každá rozmnoženina pořízená za účelem soukromého užití fyzickou osobou spadá pod výjimku stanovenou v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29. Tento závěr je však třeba dále diferencovat.

32. Soudní dvůr totiž rovněž rozhodl, že využití výjimky pro rozmnožování pro soukromé užití je podmíněno tím, že zdroj rozmnoženiny je oprávněný¹⁵. Jinými slovy, čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 „nutně předpokládá, že předmětem rozmnoženiny, na niž se toto ustanovení vztahuje, musí být chráněné dílo, a nikoli padělek nebo nedovolená napodobenina“¹⁶.

33. Před tím, než má uživatel právo pořídit rozmnoženinu pro soukromé užití, tedy musí mít oprávněný přístup k dotčenému dílu. Jak již bylo uvedeno výše, tento přístup nemusí mít nutně podobu nákupu hmotného nosiče obsahujícího dílo. Může k němu dojít v rámci sdělování díla veřejnosti se souhlasem nositele autorského práva. Předpokládám, že tento přístup může být poskytnut rovněž v rámci některé z výjimek z autorských práv nebo práv s ním souvisejících stanovených právními předpisy Unie. Naproti tomu přístup za účelem využití výjimky pro soukromé rozmnožování nemůže probíhat v rámci rozšiřování nebo sdělování díla veřejnosti bez svolení nositelů autorských práv.

34. Ve světle těchto úvah je tedy třeba analyzovat podmínky, za kterých mají uživatelé přístup k televiznímu vysílání v rámci služby pořizování videozáznamu poskytované společností VCAST.

Přístup k rozmnožovanému předmětu v rámci služby poskytované společností VCAST

35. Připomínám, že podle popisu služby poskytované společností VCAST, obsaženém v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, který nebyl účastnicemi řízení zpochybněn, si uživatel v rámci této služby na internetové stránce společnosti VCAST vybere televizní kanál a časový interval, který chce zaznamenat. VCAST dále za pomoci vlastních přijímacích zařízení přijme televizní signál šířený pozemním signálem (tj. rádiovými vlnami) a zaznamená časový interval vybraný uživatelem na jím určené *cloudové* úložiště v rámci služby uložení dat.

36. Podle mého názoru z tohoto popisu tedy jasně vyplývá, že možnost využití rozmnoženiny pořízené společností VCAST není nijak podmíněna předchozím přístupem uživatele k pozemnímu televiznímu vysílání v Itálii. Uživatel k němu tedy vůbec nemusí mít přístup a nemusí mít ani anténu ani televizní přijímač, přičemž VCAST mu tento přístup poskytne tím, že mu zpřístupní vybrané vysílání. Z toho je jasné, že VCAST nepřenáší celé programy italských televizních kanálů. To však nemá žádný dopad na otázku, která nás zajímá v projednávané věci a která se netýká možnosti sledovat televizi obecně, nýbrž přístupu k rozmnožovanému vysílání v rámci služby poskytované společností VCAST.

12 – Viz rozsudek ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 80).

13 – Viz rozsudek ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 86).

14 – Viz rozsudek ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 89).

15 – Viz rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 41).

16 – Rozsudek ze dne 5. března 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 82).

37. Skutečnost, že právě VCAST je původcem přístupu jejích uživatelů k vysílání, které je předmětem rozmnožování, je podpořena okolností potvrzenou při jednání, že služba poskytovaná společností VCAST není (nebo v každém případě nebyla v rozhodné době z hlediska skutečností v původním řízení) omezená na italské území. Aby měli uživatelé této služby přístup k vysílání, nemusí se ani nacházet v oblasti pokryté italským pozemním televizním vysíláním¹⁷. Jinak řečeno, služba společnosti VCAST není omezena na osoby, které skutečně mají přístup k italskému pozemnímu vysílání, dokonce ani na osoby, které by k němu teoreticky přístup mít mohly.

38. Je pravda, že zástupce společnosti VCAST na jednání uvedl, že služba může být v případě potřeby geograficky omezena. Nicméně problémem není, zda je tato služba geograficky omezena či nikoli. Takové omezení by ostatně mohlo být v rozporu s doslovným zněním nebo alespoň s duchem pravidel vnitřního trhu¹⁸. Pouhá skutečnost, že dotčená služba může fungovat mimo oblast pokrytou italským pozemním televizním vysíláním, totiž dokládá, že nespočívá na logice výjimky pro soukromé rozmnožování, protože ta předpokládá předchozí a oprávněný přístup uživatele k dílu, které je rozmnožováno. V případě této služby je přitom jediným způsobem přístupu uživatele k rozmnožovanému dílu samotná rozmnoženina.

39. Jaká je tedy role společnosti VCAST? Odpověď není jednoznačná, protože její role v sobě spojuje úkon zpřístupnění a úkon rozmnožení. Jsem zastáncem výkladu, který vyznívá ve prospěch společnosti VCAST a je v něm prostor pro to, aby rozmnoženinu pro soukromé užití pořídil uživatel. Má analýza je tedy následující.

40. VCAST svým uživatelům zpřístupňuje vysílání italských televizních organizací, což je forma sdělování veřejnosti, na kterou se vztahuje článek 3 směrnice 2001/29. Uživatel má přístup k vysílání tím, že si objedná jeho rozmnoženinu, která bude uložena na jeho *cloudové* úložiště. Na samotný úkon spočívající v rozmnožení se sice v zásadě může vztahovat výjimka pro soukromé rozmnožování, avšak v případě předcházejícího úkonu zpřístupnění, který představuje zdroj této rozmnoženiny, tomu tak není. Aby byla celá operace dovolená, musí tedy být zpřístupnění oprávněné, neboť jeho protiprávnost by vylučovala uplatnění výjimky¹⁹.

41. VCAST zpřístupňuje vysílání svým uživatelům bez svolení nositelů autorských práv. Pokud by se jednalo o díla, která se běžně nacházejí v obchodní síti, za což se nositelům práv vyplácí odměna, jako jsou zvukové záznamy nebo videozáznamy, nebylo by podle mého názoru pochyb o tom, že toto zpřístupnění představuje padělání. Specifičnost projednávané věci spočívá v tom, že se jedná o pozemní televizní vysílání volně přístupné všem uživatelům, kteří se nacházejí v oblasti pokryté signálem²⁰. Je tedy třeba analyzovat, zda má tato specifičnost rozhodující vliv na řešení problému.

Ochrana práv organizací volně přístupného televizního vysílání

42. Především, že podle mého názoru je odpověď na tuto otázku záporná, a to z několika důvodů.

17 – Tato oblast pokrytí je obvykle omezena přibližně na území každého členského státu. Programy pochopitelně mohou být na základě licence dále přenášeny v jiných státech, zejména pomocí kabelu nebo družice. Nicméně v takovém případě je přístup k vysílání umožněn prostřednictvím služby provozovatele, který další přenos uskutečňuje, což je obvykle zpoplatněno.

18 – Viz rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 87 až 89). Toto téma již nebudu dále podrobně rozvíjet, protože se netýká právních otázek vznesených v projednávané věci.

19 – Je rovněž možná jiná analýza, podle které společnost VCAST neprovádí nejprve zpřístupnění, ale pořízení rozmnoženiny vysílání z televizního signálu, který sama zachytí, a tuto rozmnoženinu tímtož úkonem dá uživateli k dispozici za účelem zisku (protože rozmnoženina je zaznamenána přímo na úložiště, které má k dispozici). V takovém případě je to nicméně jednoznačně VCAST, a nikoli uživatel její služby, kdo je skutečným pořizovatelem rozmnoženiny, což vylučuje jakékoli využití výjimky pro soukromé rozmnožování.

20 – Platba případného povinného poplatku nepředstavuje protiplnění za službu veřejnoprávního vysílání a není podmínkou jejího využívání (viz rozsudek ze dne 22. června 2016, Český rozhlas, C-11/15, EU:C:2016:470, body 23 až 27).

– Zeměpisný rozsah služby

43. Jak jsem již uvedl v předchozích bodech, služba poskytovaná společností VCAST nebyla, každopádně tedy v době rozhodné z hlediska skutkových okolností věci v původním řízení, omezena na italské území, které rovněž odpovídá území pokrytému italským pozemním televizním vysíláním. Každý uživatel internetu na celém světě tak mohl požadovat a získat na své *cloudové* úložiště rozmnoženinu televizního vysílání, ke kterému by bez služby společnosti VCAST neměl přístup. Tato skutečnost podle mého názoru sama o sobě postačuje k vyloučení takové služby z působnosti výjimky pro soukromé rozmnožování. To, že je toto vysílání volně a zdarma přístupné, na tomto konstatování nic nemění, neboť tato přístupnost, a tedy případné omezení monopolu nositelů autorských práv se omezuje na oblast pokrytou pozemním televizním vysíláním a mimo tuto oblast nemůže mít účinky.

– Ochrana vysílacích organizací proti porušování jejich autorských práv

44. Nezávisle na zeměpisném rozsahu služby poskytované společností VCAST výklad ustanovení směrnice 2001/29, který vyplývá z judikatury Soudního dvora, podle mého názoru brání konstatování, podle kterého by organizace televizního vysílání byly zbaveny ochrany jejich autorských práv z důvodu volného přístupu k jejich vysílání.

45. K právu na sdělování děl veřejnosti (chráněného článkem 3 směrnice 2001/29) totiž Soudní dvůr s odvoláním především na Bernskou úmluvu²¹ a jejího výkladového průvodce uvedl, že sdělování uskutečňované vysílací organizací odlišnou od původní organizace musí být považováno za sdělování uskutečňované pro veřejnost odlišnou od veřejnosti, ke které směřovalo původní sdělování díla, to znamená pro novou veřejnost²². To podle Soudního dvora vyplývá z toho, že autor tím, že udělí souhlas k vysílání svého díla rozhlasem či televizí, zohledňuje pouze přímé uživatele, to znamená držitele přijímačů, kteří jednotlivě nebo v soukromém či rodinném kruhu přijímají jednotlivé pořady. Naproti tomu, jakmile k tomuto příjmu dochází pro širší okruh obecnosti, a někdy i za účelem dosažení zisku, může využívat poslechu nebo sledování díla nová část veřejnosti přijímající pořad²³.

46. Soudní dvůr došel k závěru, že přenos televizního signálu správcem hotelového zařízení do hotelových pokojů je sdělováním veřejnosti, které vyžaduje svolení nositelů autorských práv. Klienti tohoto zařízení totiž podle Soudního dvora představují novou veřejnost, která přestože se nachází v oblasti pokryté původním vysíláním, by při neexistenci zásahu uvedeného správce v zásadě nemohla vysílané dílo sledovat²⁴. Tento postoj Soudního dvora byl následně potvrzen i pro další typy zařízení²⁵.

47. Podle mého názoru je tomu stejně i v případě takové služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST. Tato společnost je nepochybně organizací odlišnou od televizních organizací, od nichž vysílání pochází. Uživatelé této služby tedy představují, nezávisle na tom, zda se nacházejí uvnitř oblasti pokryté původními vysíláními, či nikoli, novou veřejnost, která nebyla nositeli autorských práv vzata v úvahu při udělení svolení k tomuto vysílání. Navíc je tato služba poskytována za účelem zisku²⁶. Z toho vyplývá, že zpřístupnění televizního vysílání společností VCAST v rámci její služby pořizování videozáznamu je porušením autorských práv televizních organizací, případně jiných oprávněných osob, je-li prováděno bez jejich svolení.

21 – Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl (Pařížský akt ze dne 24. července 1971), ve znění vyplývajícím ze změny ze dne 28. září 1979.

22 – Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, bod 40).

23 – Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, bod 41).

24 – Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, bod 42).

25 – Viz zejména rozsudek ze dne 31. května 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, bod 46 a citovaná judikatura, jakož i bod 62).

26 – Podle obchodního modelu zvoleného uživatelem je tato služba buď placená, nebo financovaná reklamou.

48. Toto zpřístupnění je rovněž neoprávněné z hlediska zjištění Soudního dvora v rozsudku *ITV Broadcasting a další*²⁷. V této věci, která se týkala internetového přenosu televizního vysílání, a která tedy byla podobná věci v původním řízení, Soudní dvůr rozhodl, že unijní normotvůrce tím, že upravil situace, v nichž je dané dílo opakovaně užíváno, zamýšlel stanovit nutnost v zásadě individuálního svolení autora dotčeného díla ke každému přenosu nebo dalšímu přenosu díla za použití specifické technologie. Přitom vzhledem k tomu, že zpřístupnění děl prostřednictvím dalšího přenosu pozemního televizního vysílání přes internet probíhá za použití specifické technologie, která se liší od technologie původního sdělování, je třeba jej považovat za sdělování ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29²⁸.

49. Soudní dvůr k tomuto závěru došel, přestože poskytovatel dotčené služby v této věci dbal na to, aby uživatelé jeho služeb měli přístup výhradně k obsahu, který již mohli v dotčeném členském státě (totiž ve Spojeném království) legálně shlédnout prostřednictvím své licence k příjmu televizního vysílání²⁹, a tedy podle argumentů tohoto poskytovatele, že tito uživatelé nemohli být považováni za novou veřejnost v porovnání s veřejností, která již byla cílovým publikem původního vysílání. Soudní dvůr měl totiž za to, že v případě přenosu děl zahrnutých v pozemním televizním vysílání a zpřístupnění těchto děl na internetu musí dotčení autoři udělit individuální a samostatné svolení pro každý z těchto dvou přenosů, neboť ke každému z nich dochází za specifických technologických podmínek, odlišným způsobem přenosu chráněných děl a každý z nich je určen odlišné veřejnosti. Za těchto podmínek se již není třeba zabývat další podmínkou nové veřejnosti, která je relevantní jen v takových případech, kdy je technický prostředek sdělování totožný³⁰.

50. Závěrem Soudní dvůr rozhodl, že pojem sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán tak, že se vztahuje i na další přenos děl zahrnutých v pozemním televizním vysílání,

- který provádí subjekt odlišný od původního poskytovatele vysílání,
- přes internetový streaming zpřístupněný předplatitelům tohoto subjektu, kteří mohou tento další přenos přijímat poté, co se připojí k jeho serveru,
- přestože se tito předplatitelé nacházejí v určené oblasti příjmu tohoto pozemního televizního vysílání a mohou toto vysílání legálně přijímat na televizním přijímači³¹.

51. Postačí nahradit druhou odrážku předcházejícího bodu textem „prostřednictvím *rozmnoženin zpřístupněných* předplatitelům tohoto subjektu, kteří mohou tento další přenos přijímat poté, co se připojí k *jeho službě ukládání dat*“, aby byla tato judikatura na projednávanou věc plně použitelná. Kromě toho je třeba zdůraznit, že VCAST ani neověřuje, zda její uživatelé mají právo a technické prostředky pro přijímání italského pozemního vysílání.

– *Nepoužitelnost „výjimky AKM“*

52. Je pravda, že postoj Soudního dvora se zdá být poněkud zmírněn nedávným rozsudkem AKM³². V tomto rozsudku totiž Soudní dvůr rozhodl, že současný, úplný a nezměněný přenos rozhlasového a televizního vysílání vnitrostátní vysílací organizace prostřednictvím kabelů v tuzemsku, tj. prostřednictvím technického prostředku, který je odlišný od prostředku používaného při původním

27 – Rozsudek ze dne 7. března 2013 (C-607/11, EU:C:2013:147).

28 – Rozsudek ze dne 7. března 2013, *ITV Broadcasting a další* (C-607/11, EU:C:2013:147, body 24 a 26).

29 – Rozsudek ze dne 7. března 2013, *ITV Broadcasting a další* (C-607/11, EU:C:2013:147, bod 10).

30 – Rozsudek ze dne 7. března 2013, *ITV Broadcasting a další* (C-607/11, EU:C:2013:147, bod 39).

31 – Rozsudek ze dne 7. března 2013, *ITV Broadcasting a další* (C-607/11, EU:C:2013:147, bod 40 bod 1 výroku).

32 – Rozsudek ze dne 16. března 2017 (C-138/16, EU:C:2017:218).

přenosu rozhlasového a televizního vysílání, nepředstavuje sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, protože nelze mít za to, že veřejnost, u které jsou rozšiřována uvedená díla, je novou veřejností³³. Nicméně se domnívám, že toto řešení spočívá na podmínce, jejíž ověření bylo ponecháno na předkládajícím soudu, že nositelé autorských práv vzali v rámci svolení uděleného k původnímu vysílání v potaz dotčený další přenos³⁴.

53. Tento rozsudek není v tomto ohledu zcela jasný. Nicméně každý jiný výklad by znamenal, že se v něm jedná o jasný obrat v judikatuře, pokud jde o pravidlo vyplývající z rozsudku ITV Broadcasting a další³⁵, podle kterého v případě odlišné technologie není otázka nové veřejnosti relevantní³⁶. Avšak nic v uvedeném rozsudku nenaznačuje, že by Soudní dvůr zamýšlel takový obrat provést.

54. Ostatně obecné pravidlo, podle kterého by přenos díla, které již bylo vysíláno jinou organizací, než od které pochází, nepředstavoval sdělování veřejnosti, by zřejmě odporovalo článku 11 bis odst. 1 bodu 2 Bernské úmluvy, která autorům přiznává výlučné právo udílet svolení „k jakémukoliv veřejnému sdělování [...] díla vysílaného rozhlasem či televizí, uskutečňuje-li toto sdělování jiná organizace než původní“. Podle ustálené judikatury Soudního dvora přitom musí být výklad pojmu sdělování veřejnosti ve smyslu článku 3 směrnice 2001/29 prováděn v souladu s uvedeným ustanovením úmluvy³⁷.

55. Je rovněž třeba poznamenat, že rozsudek AKM³⁸ se týká současného, úplného a nezměněného přenosu rozhlasového a televizního vysílání³⁹. V případě takového přenosu mohou uživatelé využít vysílání za stejných podmínek jako u původního vysílání. Naproti tomu v případě služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST, mají k dispozici digitální kopii vysílání, které mohou sledovat, kdy chtějí a kolikrát chtějí, jakož i rozmnožovat a přenášet je na jakékoli zařízení. Tato situace tedy není se situací v rozsudku AKM srovnatelná. Ve věci v původním řízení každopádně VCAST netvrdí, že by měla nějaké svolení od nositelů autorských práv zpřístupňovat svým uživatelům díla vysílaná italskými televizními organizacemi. Rozsudku AKM⁴⁰ se tedy nemůže dovolávat.

56. Abych tuto část uzavřel, je podle mého názoru ve světle judikatury Soudního dvora jasné, že zpřístupnění televizního vysílání uživatelům služby poskytované společností VCAST bez svolení nositelů autorských práv je porušením těchto práv, přestože se jedná o volně přístupné vysílání, a nezávisle na tom, zda toto zpřístupnění je omezeno na oblast pokrytou tímto vysíláním, či nikoli. Na rozmnožování tohoto vysílání v rámci téže služby prováděné z neoprávněného zdroje se tedy nemůže vztahovat výjimka pro soukromé rozmnožování.

33 – Rozsudek ze dne 16. března 2017, AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, body 18, 26, 29 a 30).

34 – Viz rozsudek ze dne 16. března 2017, AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, body 28 a 29, jakož i první část výroku).

35 – Rozsudek ze dne 7. března 2013 (C-607/11, EU:C:2013:147).

36 – Toto pravidlo bylo následně potvrzeno, viz zejména rozsudek ze dne 8. září 2016, GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644, bod 37 a citovaná judikatura).

37 – Viz naposledy tentýž rozsudek ze dne 16. března 2017, AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, bod 21).

38 – Rozsudek ze dne 16. března 2017 (C-138/16, EU:C:2017:218).

39 – Rozsudek ze dne 16. března 2017, AKM (C-138/16, EU:C:2017:218, bod 18).

40 – Rozsudek ze dne 16. března 2017 (C-138/16, EU:C:2017:218).

Třístupňový test

– Úvodní poznámky

57. Článek 5 odst. 5 směrnice 2001/29 zavádí omezení práva členských států stanovit ve svých vnitrostátních právních předpisech výjimky uvedené v tomtéž článku a stanoví, že tyto výjimky „mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv“. Původ tohoto ustanovení je v čl. 9 odst. 2 Bernské úmluvy, který takto omezuje možnost stanovit výjimky z práva na rozmnožování⁴¹. Tato trojí podmínka použitelnosti výjimek je všeobecně nazývána „třístupňový test“ nebo „trojí test“.

58. Je pravda, že podle Soudního dvora čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29 nemění obsah výjimek stanovených v tomtéž článku⁴². Soudní dvůr však současně rozhodl, že toto ustanovení se použije až v okamžiku uplatnění těchto výjimek členskými státy⁴³. Slouží tedy jako kritérium výkladu výjimek při jejich použití ve vnitrostátním právu členských států, ale rovněž při výkladu ustanovení směrnice 2001/29 Soudním dvorem. Co se týče výjimky pro soukromé rozmnožování, Soudní dvůr tedy rozhodnutí, že se tato výjimka uplatní pouze u rozmnoženin z oprávněného zdroje, založil zejména na čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29⁴⁴.

59. Z toho vyplývá, že čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29 musí být rovněž zohledněn pro zodpovězení otázky, zda se na takovou službu, jako je služba poskytovaná společností VCAST, může ve vnitrostátním právu členských států vztahovat výjimka z práva na rozmnožování založená na čl. 5 odst. 2 písm. b) této směrnice.

– Použití ve zvláštních případech a zákaz neospravedlnitelné újmy

60. První a třetí „stupeň“ třístupňového testu spočívají v ověření, že se výjimka uplatní ve zvláštních případech, které nezpůsobí neospravedlnitelnou újmu nositelům autorských práv. Vzhledem k tomu, že každá výjimka z monopolu autora, která mu coby omezení jeho práv působí určitou újmu, toto pravidlo ukládá, aby uplatnění dané výjimky bylo omezeno na situace, ve kterých je toto uplatnění odůvodněno samotným smyslem výjimky. Jen takto lze totiž odůvodnit újmu způsobenou uplatněním výjimky.

61. I když lze základy výjimky pro soukromé rozmnožování hledat v různých faktorech, je všeobecně přijímáno, že její hlavní smysl spočívá v tom, že pro nositele autorských práv je nemožné, nebo alespoň velmi obtížné kontrolovat použití jejich chráněných děl osobami, které k nim mají oprávněný přístup. Taková kontrola by ostatně mohla představovat nepřijatelné vměšování do soukromí uživatelů⁴⁵.

62. Avšak v případě takové služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST, toto odůvodnění není dáno. Tato služba totiž není omezena na soukromou sféru uživatelů, protože fáze předcházející vzniku rozmnoženiny, tj. poskytnutí přístupu k televiznímu vysílání společností VCAST, se děje veřejně, v rámci hospodářské činnosti této společnosti a je nositeli autorských práv snadno

41 – Toto ustanovení zní: „Zákonodárstvím států Unie [založené Bernskou úmluvou] se vyhrazuje možnost dovolit rozmnožování těchto děl v určitých zvláštních případech, pokud takové rozmnožení nenarušuje normální využívání díla a nezpůsobuje neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora“.

42 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, body 25 a 26).

43 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 25 *in fine*).

44 – Rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, body 38 až 41).

45 – Pro podrobnější popis, jakož i různé přístupy právní nauky, viz stanovisko, které jsem přednesl ve věci EGEDA a další (C-470/14, EU:C:2016:24, bod 15).

kontrolovatelná. Nic nebrání možnosti těchto nositelů práv požadovat, aby pro uvedenou službu bylo vyžadováno jejich svolení a aby VCAST o takové svolení požádala. Samotný smysl výjimky pro soukromé rozmnožování tedy neodůvodňuje újmu, která by vznikla nositelům autorských práv z uplatnění této výjimky na takové služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST.

63. Považuji za nutné zdůraznit, že situace společnosti VCAST se liší od situace provozovatelů, kteří uživatelům poskytují záznamová zařízení nebo nosiče nebo kteří poskytují rozmnožovací služby. Tato zařízení, nosiče a služby totiž mohou být využívány za účelem rozmnožování chráněných děl, ale mohou rovněž sloužit k jiným účelům. Navíc totožnost případně rozmnožovaných děl, a tedy ani totožnost nositelů práv není předem známa. Vyžadovat pro prodej nebo nájem takových zařízení nebo poskytování takových služeb od uvedených provozovatelů svolení nositelů autorských práv by tedy postrádalo smysl. Naproti tomu taková služba, jako je služba poskytovaná společností VCAST, má za výlučný cíl zpřístupnění a rozmnožení chráněných děl, která jsou předem konkrétně určena (protože jsou uvedena v programech televizních kanálů) a u nichž jsou nositelé autorských práv známi.

64. V případě rozmnožení děl pocházejících z neoprávněných zdrojů Soudní dvůr rozhodl, že uplatnění výjimky pro soukromé rozmnožování by nositelům autorských práv způsobilo neospravedlivitelnou újmu, protože by byli kromě užití děl uživateli v soukromé sféře povinni strpět i nedovolené napodobeniny⁴⁶. Stejným způsobem by jim rovněž způsobovalo neospravedlivitelnou újmu uplatnění výjimky pro soukromé rozmnožování na služby, na které se může bez problémů vztahovat obvyklý monopol nositelů práv.

– Normální využívání díla

65. Analýza druhého stupně testu, který vyžaduje neexistenci porušení normálního využívání díla, odpovídá na otázku, jaká je konkrétně újma vzniklá nositelům práv.

66. Již pouhá nemožnost nositelů autorských práv kontrolovat využívání jejich děl třetími osobami z důvodu příliš široké definice rozsahu výjimky pro soukromé rozmnožování představuje porušení normálního využívání díla, protože na takovou kontrolu mimo oblast legitimně vyhrazenou soukromé sféře uživatele se toto normální využívání díla vztahuje.

67. Navíc zaznamenání televizního vysílání umožňuje zaprvé sledovat toto vysílání mimo časový interval, ve kterém je naplánováno, a zadruhé ponechat si jeho rozmnoženinu, aby bylo možné jej sledovat podruhé nebo aby byla přenesena na jiné zařízení, než je televizor, například na přenosné zařízení. To tedy představuje doplňkovou službu ve vztahu k původnímu vysílání. Televizní organizace by samy mohly chtít poskytovat takovou službu, a využít tak díla, ke kterým vlastní práva, a získat z nich dodatečné příjmy. Skutečnost, že tuto službu poskytuje VCAST bez svolení uvedených televizních organizací, tedy porušuje tuto formu využívání děl.

68. Televizní organizace, jejichž vysílání je volně přístupné, jsou kromě toho financované především z příjmů z reklam, s výjimkou veřejnoprávních organizací, které mohou vybírat poplatky. Tyto příjmy jsou protiplněním za využívání děl, ke kterým tyto organizace mají autorská práva. Vysílání děl totiž přitahuje televizní diváky, díky čemuž jsou zadavatelé reklamy ochotni nakupovat vysílací čas. Jak ve svém vyjádření poznamenala RTI, společnost VCAST je přitom na trhu reklamy přímým konkurentem těchto organizací. Vzhledem k tomu, že VCAST využívá bez svolení díla, k nimž vlastní autorská práva tyto televizní organizace, stává se tato soutěž nekalou. Dovolit takovou soutěž prostřednictvím výjimky pro soukromé rozmnožování by nutně porušovalo normální využívání těchto děl.

⁴⁶ – Rozsudek ze dne 10. dubna 2014, ACI Adam a další (C-435/12, EU:C:2014:254, body 31 a 40).

69. Uplatnění výjimky stanovené v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 na takové služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST, tedy podle mého názoru není v souladu s požadavky stanovenými v odstavci 5 téhož článku.

Závěrečné poznámky

70. Pro shrnutí svých úvah k výkladu výjimky pro soukromé rozmnožování v případě takové služby, jako je služba poskytovaná společností VCAST, bych uvedl, že tato výjimka předpokládá oprávněný přístup uživatele k dílu, které je rozmnožováno. V rámci dotčené služby je to přitom samotná rozmnoženina, která uživateli poskytuje přístup k rozmnoženému dílu. Tato služba tedy představuje formu zpřístupnění děl jejím poskytovatelem. Toto zpřístupnění není oprávněné, je-li prováděno bez svolení nositelů autorských práv, což vylučuje uplatnění výjimky pro soukromé rozmnožování. Uplatnění této výjimky na takovou službu by ostatně naráželo na požadavky uvedené v čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29.

Závěry

71. Vzhledem k těmto úvahám navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Tribunale di Torino (soud v Turíně, Itálie) odpověděl takto:

„Článek 5 odst. 2 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje činnost spočívající v poskytování služby online videozáznamu pozemního televizního vysílání volně přístupného na území tohoto členského státu, bez svolení nositelů autorských práv, pokud signál pozemního vysílání, z něhož se záznam pořizuje, přijímá poskytovatel, a nikoli uživatel uvedené služby.“